

Innhold

FORORD.....	3
DEL I – BARNET	9
KAPITTEL 1 - IKKE TENK PÅ DET	11
KAPITTEL 2 - DET VI GJØR UTEN Å VITE DET	13
KAPITTEL 3 – TILPASNING	17
KAPITTEL 4 - DET BARNET TRENGER.....	21
KAPITTEL 5 – LEKEN	29
KAPITTEL 6 – DØRÅPNINGEN	37
KAPITTEL 7 - BARNET UTENFOR.....	43
KAPITTEL 8 - HVA VI FORTELLER DEM.....	47
DEL II – MEKANISMENE	53
KAPITTEL 9 - DET GODE FELLESSKAPET	55
KAPITTEL 10 – BØNN	65
KAPITTEL 11 – FRYKT	80
KAPITTEL 12 – SKAM.....	90
KAPITTEL 13 - KJÆRLIGHET OG HAT.....	100
KAPITTEL 14 - VED MIDDAGSBORDET	110
KAPITTEL 15 - VITENSKAPEN OG TROEN	114

KAPITTEL 16 – EVENTYR.....	124
KAPITTEL 17 – SLOTTSFJELLET	128
 DEL III - BARNET SOM VOKSER	 134
 KAPITTEL 18 - SÅRBARHET OG REKRUTTERING.....	 136
KAPITTEL 19 – TVIL.....	148
KAPITTEL 20 – SINNE.....	156
KAPITTEL 21 - FEIL OG TILGIVELSE.....	162
KAPITTEL 22 – PUBERTET	168
KAPITTEL 23 – LØSRIVELSE	173
KAPITTEL 24 – KONFIRMASJON	179
 DEL IV - DE SOM FALLER UTENFOR.....	 191
 KAPITTEL 25 - DET SEKULÆRE BARNET.....	 193
KAPITTEL 26 – TØMROMMET	205
KAPITTEL 27 - SKOLEN SOM FRIROM.....	211
KAPITTEL 28 - INGEN VEI UT	223
KAPITTEL 29 – SELVMORD.....	236
 DEL V - ARVEN OG VEIEN FREM.....	 248
 KAPITTEL 30 – GENERASJONENE.....	 250

KAPITTEL 31 - KROPPEN HUSKER	258
KAPITTEL 32 - KROPP OG BEVEGELSE	267
KAPITTEL 33 – SØSKEN	273
KAPITTEL 34 – BREVET.....	279
KAPITTEL 35 - VEIEN UT	285
ETTERORD	294
REFERANSER	297
SLUTTNOTER.....	299

Kapittel 1 - Ikke tenk på det

Han rakk opp hånden.

Det var ikke første gang.

Læreren så på ham.

Ikke lenge.

Bare lenge nok.

«Det trenger du ikke å tenke på nå.»

Han lot hånden bli stående et øyeblikk til. Så senket han den.

De andre barna satt stille.

Noen så ned.

Noen så frem.

Ingen sa noe.

Senere samme dag spurte han igjen.

Denne gangen hjemme.

Svaret kom raskt. «Sånn er det bare.»

Det er ikke noe dramatisk ved det.

Ingen hever stemmen.

Ingen blir sint.

Likevel skjer det noe.

Et barn stiller et spørsmål.

Og lærer noe.

Ikke svaret, men hva som skjer når man spør.

Hvor mange ganger må et spørsmål stoppe før barnet slutter å stille det?

De fleste barn lærer det tidlig.

Hva som kan sies, og hva som bør bli liggende.

Det er ikke alltid bevisst.

Ofte er det stille.

Et blikk.

En tone.

Et svar som ikke åpner, men lukker.

Barn tilpasser seg.

De gjør det raskt.

Raskere enn vi liker å tro.

Ikke fordi de er svake, men fordi de er avhengige.

Og det som gjentas, setter seg.

Når blir et barn lydig?

Og hva må det gi fra seg for å bli det.

Kapittel 2 - Det vi gjør uten å vite det

Han var tre måneder.

Han lå i vognen og så opp.

Moren bøyde seg over ham.

Deres øyne møttes.

Hun smilte. Han smilte.

Det var alt.

Det var hele verden.

Et nyfødt barn vet ingenting om verden.

Bare én ting: At det trenger deg.

Ikke av og til. Ikke når det passer. Alltid.

Et spedbarn som mister omsorgspersonen sin — ikke bare fysisk, men følelsesmessig — kan begynne å ta skade.

Ikke som metafor.

Så kroppen lærer. Hjernen lærer.

Og det første barnet lærer er ikke å gå, ikke å snakke.

Det første det lærer er å lese deg. Hva får deg til å bli?

Hva får deg til å gå? Hva gjør at du går ut av rommet?

Barnet har ikke ord for dette ennå.

Men det har følelser. De registrerer alt.

Psykologen Daniel Stern¹ viste at spedbarn er langt mer sosialt og emosjonelt kompetente enn vi lenge trodde. De søker ikke bare mat og varme. De søker å bli møtt. En bekreftelse på at de eksisterer. At noen merker dem. At de er virkelige for deg. Når barnet ikke blir møtt, skjer det noe. Ikke dramatisk. Men noe forskyver seg.

Hun gråt.

Moren kom inn.

Men blikket var et annet sted.

Hendene løftet henne.

Stemmen sa de riktige ordene.

Men noe manglet.

Barnet kjente det.

Ikke som en tanke.

Som en kropp som registrerte: Hun er her.

Men hun er ikke her.